

Sygn. akt III U 136/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant starszy sekretarz sądowy Katarzyna Maziarczyk-Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy T. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania T. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 8 stycznia 2015 r. **nr** (...)

I. z m i e n i a zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy T. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynwszy od dnia 30 grudnia 2014 r.

II. s t w i e r d z a, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 136/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 marca 2015 r.

Decyzją z dnia 8 stycznia 2015 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy T. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Poza osiągnięciem wieku emerytalnego i udowodnieniem ponad 25-letniego okresu składowego i nieskładkowego, nie wykazał 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Ponadto jest członkiem otwartego funduszu ubezpieczeniowego.

Nie uwzględniono wnioskodawcy okresu pracy w Jednostce Wojskowej nr (...) w J. w okresie od 11 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1993 r. tj. 18 lat, 1 miesiąc i 20 dni.

Wnioskodawca T. K. w dniu 20 stycznia 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany. Ponadto dołączył oświadczenie o przekazanie środków z OFE na budżet państwa.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca. Przez cały okres zatrudnienia pracował w tej samej jednostce wojskowej i wykonywał prace w warunkach szczególnych. Zmiany organizacyjne w jednostce i brak obecnie podmiotu uprawnionego do wystawienia świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie może go obciążać. Na udowodnienie charakteru pracy w latach 1975-1993 odwołał się do zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych, nie potwierdził tego świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca przedstawił taki dokument na potwierdzenie pracy w warunkach szczególnych przez 4 lata, 11 miesięcy i 19 dni z okresu zatrudnienia w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J.. Natomiast odmówiono mu uwzględnienia pracy we wcześniejszym okresie w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J.. wymiarze 18 lat, 1 miesiąca i 20 dni.

Pracodawca nie potwierdził szczególnego charakteru tej pracy.

Sąd Okręgowy III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. K. urodzony (...) w dniu 30 grudnia 2014 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że pozostaje w stosunku pracy. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył archiwalną dokumentację osobową oraz świadectwa pracy, w tym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Jednostkę Wojskową Nr (...) w J. z dnia 30 grudnia 2014 r.

Decyzją z dnia 8 stycznia 2015 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Organ rentowy nie uwzględnił okresu jego zatrudnienia w warunkach szczególnych w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J. w okresie od 11 listopada

1975 r. do 31 grudnia 1993 r., gdyż nie przedstawił on świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Równocześnie za udowodnione przyjęto wnioskodawcy okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 27 lat i 3 miesięcy.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne)

- wniosek o emeryturę z dn. 30.12.2014 r.

- decyzje emerytalne odmowna z dn. 8.01.2015 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca T. K. z zawodu tokarz pracę zawodową rozpoczął od 1 września 1979 r. w Wytwórni (...) w R.. Jako tokarz pracował tam do 7 października 1972 r. Następnie w okresie od 18 października 1972 r. do 25 października 1973 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w S. również na stanowisku tokarza. W czasie tego zatrudnienia został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej. Po jej zakończeniu w dniu 16 października 1975 r. uzyskał propozycję dalszego zatrudnienia w jednostce wojskowej jako pracownik cywilny.

Na podstawie umowy o pracę z dnia 10 listopada 1975 r. został przyjęty do pracy w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J. - od dnia 11 listopada 1975 r. w Oddziale Gospodarczym na stanowisku tokarza w pełnym wymiarze czasu pracy. Z dniem 1 lipca 1990 r. powierzono mu obowiązki mechanika samochodowego, a z dniem 2 stycznia 1991 r. został przeniesiony ze stanowiska mechanika służby samochodowej na stanowisko tokarza-frezera. Faktycznie jednak cały czas wykonywał obowiązki mechanika samochodowego w warsztacie samochodowym. Przez cały okres pracy miał przyznany dodatek za szczególne właściwości pracy. Pracował przy naprawach i remontach samochodów osobowo-terenowych, ciężarowych oraz czołgów. Park samochodowy jednostki składał się z około 300 aut, w tym przede wszystkim z samochodów ciężarowych marki S. 66 i 660, Z. 150 i 151, J. oraz samochodów osobowo-terenowych marki (...) i GAZ 63, 69. Było też 10 czołgów - goździków.

Za stan pojazdów, ich bieżące remonty i naprawy odpowiadali robotnicy Oddziału (...) zatrudnieni w warsztacie samochodowym. Pracowało tam około 15 robotników cywilnych: 2 mechaników, elektryków samochodowych i spawaczy. W pracach pomagali im też żołnierze czynnej służby. Warsztat samochodowy w Jednostce w J. pierwotnie znajdował się przy ul. (...), a następnie przeniesiono go na ul. (...). Tam funkcjonuje do chwili obecnej. W obu warsztatach było 4-6 kanałów samochodowych, w których naprawiano zarówno samochody, jak i czołgi. Obowiązki wnioskodawcy, jako jednego z dwóch mechaników sprowadzały się przede wszystkim do prac naprawczych

i przeglądowych samochodów i czołgów w kanale przy wymianie oleju, gaźników, demontażu i montażu pomp wtryskowych oraz wymianie końcówek pomp wtryskowych, przy naprawach skrzyni biegów, silników oraz mostów - samochody wojskowe były głównie 3-osiowe tj. miały przednie, środkowe i tylne mosty, które przy naprawach trzeba było zdejmować. Ważyły one około 300 kg. Dodatków przy naprawach czołgów konieczne było zdjęcie gąsienic. Wtedy dodatkowo, przed wjazdem na kanał posługiwano się suwnicą.

W miarę możliwości pracownicy dokonywali naprawy lub regeneracji demontowanych części. Prace w kanale remontowym zajmowały wnioskodawcy około 6 godzin dziennie, w pozostałym czasie wykonywał prace związane z czynnościami w kanale. Nigdy natomiast nie wykonywał prac tokarskich. Do połowy lat 90-tych w warsztacie była tokarnia starego typu, którą rzadko używano. Natomiast frezarka pojawiła się około 1999 r., pracował na niej zawodowy żołnierz. Szczególne natężenie prac remontowych było w okresie od października do marca celem przygotowania sprzętu m.in. do ćwiczeń na poligonach. Praca dla mechaników była cały czas z uwagi na to, że w jednostce używano zdezelowany, mocno zużyty sprzęt. Praca zorganizowana była na 1 zmianie w godzinach od 7 do 15. Pensja, liczona według stawki godzinowej wypłacana była 10-go każdego miesiąca. Za obsługę warsztatową odpowiadał kierownik – żołnierz zawodowy, on też rozdzielał pracę i rozliczał pracowników warsztatowych. Dokumentację warsztatową i magazynową prowadziła zaś świadka E. P. (1), zatrudniona w Jednostce w latach 1971-2003 r. jako referent cywilny czołgowo-samochodowy. Odpowiadała ona za wszelkie zamówienia materiałowe związane z obsługą samochodów i czołgów oraz za rozliczanie tych materiałów. Na bieżąco była zorientowana, ile i jaki sprzęt jest naprawiany w warsztacie oraz jakie części są potrzebne do naprawy.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (kapitałowe)

- świadectwa pracy z dn. 11.10.1972 r., 10.03.1988 r.,

- zaświadczenie (...) z dnia 9.12.2003 r.

2. Akta organu rentowego (emerytalne)

- umowy o pracę z dnia 10.11.1975 r. i 24.11.1975 r., 1.01.1989 r., 1.02.1991 r.,
- wyciągi z rozkazu - angaże za lata 1975-1994 r.
- wyciągi z rozkazu - przeniesienia służbowe z dnia 6.01.1989 r. i 8.02.1991 r.,
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dn. 30.12.2014 r.,

3. zeznania świadków:

- R. S. (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. – 7 min.),
- E. P. (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. – 13 min.),

4. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. - 33 min.).

Równocześnie Sąd ustalił, że w związku z reorganizacją jednostek wojskowych i zmianą ich profilu oraz podległości służbowej Jednostka Wojskowa w J. w latach 1975 -2014 kilkakrotnie zmieniała oznaczenie. W okresie od 1975 r. do 1993 r. była to Jednostka nr (...), następnie od 3 stycznia 1994 r. do 31 grudnia 2001 r. - Jednostka Nr (...), od 1 stycznia 2002 r. do 31 października 2011 r. - Nr (...). Obecnie jest to Jednostka Wojskowa Nr (...) w R.. Zmiana dowództwa oraz reorganizacje jednostki nie miały wpływu na charakter zatrudnienia wnioskodawcy oraz świadków, którzy byli przejmowani

w trybie art. 23¹ k.p. Wnioskodawca, nieprzerwanie wykonuje te same obowiązki przy naprawie pojazdów samochodowych i czołgów. Podobnie jak świadek R. S., który w Jednostce w J. pracuje jako konserwator od 40 lat.

Ponadto kolejny pracodawca wnioskodawcy tj. Jednostka Wojskowa nr (...) w J. wystawiając mu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 grudnia 2014 r. wskazał, że stanowisko tokarz-frezer jest jednoznaczne ze stanowiskiem mechanika.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne)

- wyciągi z rozkazu - przeniesienia służbowe z dnia 6.01.1989 r. i 8.02.1991 r.,
- Zaświadczenia JW. Nr (...) z dnia 8.07.2013 r. i 15.12.2014 r.
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dn. 30.12.2014 r.,

2. zeznania świadków:

- R. S. (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. – 7 min.),
- E. P. (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. – 13 min.),

3. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 13.03.2015 r. - 33 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz archiwalnej dokumentacji z aktach osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J.. W zachowanych aktach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające podjęcie zatrudnienia oraz sposób wynagradzania. Dokumenty wskazują, że wnioskodawca otrzymywał dodatek za szczególne właściwości pracy.

Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków: E. P. (1) (referenta cywilnego) i R. S. (2) (konserwatora) zatrudnionych razem z wnioskodawcą. Świadkowie ci dokładnie wskazali, jakie prace wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy w Jednostce od lat 70-tych XX wieku.

Wszystkie zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca. Sąd podzielił także zeznania wnioskodawcy, który dodatkowo podał jakie prace wykonywał przez sporny okres zatrudnienia.

Zebrana obecnie dokumentacja wraz zeznaniami świadków i wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy na stanowisku mechanika samochodowego. W rezultacie Sąd uznał, że choć wnioskodawca nie posiada świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, to w związku z zeznaniami świadków i jego własnymi, możliwe było poczynienie uzupełniających ustaleń, że w okresie od 11 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1993 r. pracował on w warunkach szczególnych wykonując prace mechanika samochodowego w kanałach remontowych. Zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy T. K. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz,
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy). Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat, posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz będąc członkiem OFE złożył wniosek o przekazanie środków na budżet państwa. Organ rentowy uwzględnił mu też 4 lata, 11 miesięcy i 19 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych na stanowisku tokarza-mechanika w Jednostce Wojskowej nr (...).

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym, z uwagi na brak świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie:

- od 11 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1993 r. w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J. na stanowisku tokarza, mechanika samochodowego, tokarza-frezera (18 lat, 1 miesiąc i 20 dni).

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyjął, że bezpośrednio po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca podjął pracę w Jednostce Wojskowej nr (...) w J. - zaczął pracę w warsztacie samochodowym i zatrudnienie to kontynuuje do chwili obecnej. Zdaniem Sądu Okręgowego istotny w sprawie okazał się rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, a nie brak stosownego świadectwa pracy czy nazwa stanowisk, które wymieniono w zachowanej dokumentacji osobowej. Zapisy zawarte w angażach - rozkazach dziennych dotyczące powierzenia wnioskodawcy obowiązków tokarza czy tokarza-frezera nie może przesądzać o charakterze jego pracy.

Spór w rozstrzyganej sprawie sprowadzał się więc do ustalenia czy wnioskodawca pracował jako tokarz-frezer czy też jako mechanik samochodowy. A jeśli tak, to czy pracował wyłącznie w kanale naprawczym czy też jako mechanik warsztatowy wykonywał inne prace także poza kanałem remontowym.

Sąd uznał, że fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy wyłącznie mechanika samochodowego w Jednostce Wojskowej w J. nie może budzić wątpliwości. Stanowisko mechanika samochodowego, mechanika służby samochodowej wpisano

w niektórych angażach oraz przeniesieniach służbowych. Ponadto w świadectwie prac wykonywanych w warunkach szczególnych ostatni pracodawca wnioskodawcy wskazał, że przypisane wnioskodawcy stanowisko tokarza-frezera jest równoznaczne z wykonywaniem przez niego prac mechanika. Charakter takiego zatrudnienia wnioskodawcy Sąd wyjaśnił też w oparciu o zeznania świadków oraz wnioskodawcy. Zgodnie potwierdzili oni, że nieprzerwanie od początku zatrudnienia w 1975 r. wnioskodawca pracuje wyłącznie przy naprawie i przeglądach samochodów wojskowych (osobowo-terenowych i ciężarowych) oraz czołgów w kanale remontowym.

W sprawie szczególnie istotne okazały się zeznania świadków, którzy współpracowali razem z wnioskodawcą. Charakter jednostki, w której pracował i nadal pracuje wnioskodawca oraz jednoznaczne i spójne zeznania świadków wskazują, że także w spornym okresie pracował on wyłącznie jako mechanik w kanale naprawczy, a nie jako tokarz czy frezer. Równocześnie Sąd przyjął, że mechanik w kanałach remontowych wykonując dodatkowo prace poza kanałami remontowymi również wykonuje prace w warunkach szczególnych, jeżeli prace te są ściśle i funkcjonalnie związane z pracą mechanika, takimi pracami są np. zdemontowanie naprawianych części czy doniesienie niezbędnych elementów, wymiana oleju. Praca wnioskodawcy niewątpliwie odbywała się stale przy oparach smarów i oleju silnikowego oraz przy dźwiganiu ciężarów.

W orzecznictwie podnosi się, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012 r., III AUa 1797/11, LEX nr 1130404).

Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych są wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie stanowisk (A) Dział XIV poz. 16. Ponadto wymieniono je w wykazie A Dział XIV, poz. 16, pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 48/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 września 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej - „mechanik zatrudniony wyłącznie w kanałach”.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach we wskazanym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – zachowanej dokumentacji osobowej oraz w zeznaniach świadków i jego własnych. Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron. Na tej podstawie Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie. Istotny w sprawie okazał się bowiem rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, który pracował w warunkach szczególnych od 11 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1993 r. (18 lat, 1 miesiąc i 20 dni) w Jednostce Wojskowej Nr (...) w J. jako mechanik samochodowy w kanale remontowym przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych (gąsienicowych).

Rozstrzygając kwestię charakteru i okresu zatrudnienia wnioskodawcy Sąd przyjął, że wykazał on ponad 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, przypadający przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury począwszy od dnia 30 grudnia 2014 r. tj. od daty złożenia wniosku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu

z zeznań świadków i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.